

hạn nào đó, chẳng hạn như một năm.

Quý vị có thể chọn gửi tiền trong thời gian dài bao lâu -- từ vài tháng cho đến nhiều năm. Thời hạn càng lâu, lãi suất càng cao hơn. Nếu quý vị rút tiền trước khi đúng thời hạn đã định (*maturity*), quý vị sẽ mất tiền lãi. Nhiều nhà băng phạt tiền nếu rút tiền ra sớm. Quý vị cũng có thể mất một số tiền đã ký thác để trả cho tiền phạt.

Hộp ký thác an toàn (*safe deposit boxes*)

Hộp ký thác an toàn có thể là chỗ tốt để cất giữ giấy tờ hay các món đồ khó thay thế nếu bị hoả hoạn, lũ lụt hay trộm cắp.

Chỉ có người chủ hộp mới có thể lấy những gì có bên trong hộp, nên hộp cũng bảo vệ sự riêng tư. Một số các công ty bảo hiểm tính tiền bảo hiểm thấp hơn vào các đồ vật có giá trị, nếu nó được giữ trong hộp an toàn thay vì ở nhà của quý vị. Đừng giữ bản chính di chúc hay hợp đồng bảo hiểm nhân thọ trong hộp ký thác an toàn vì nó có thể bị niêm phong ngay sau khi quý vị qua đời, và thân nhân của quý vị sẽ phải cần đến sự cho chấp thuận của toà mới được mở ra.

Mở một trương mục ở nhà băng

Để mở một trương mục ở nhà băng, hãy đến chi nhánh văn phòng của nhà băng hay ngân hàng. Mang theo giấy tờ tùy thân có hình và chữ ký của quý vị trong đó, và thẻ an sinh xã hội của quý vị. Nếu quý vị không có bằng lái xe, thẻ căn cước của tiểu bang hay sổ thông hành, hãy gọi cho nhà băng để hỏi quý vị có thể mang theo giấy tờ gì.

Mang tiền theo -- tiền mặt hay chi phiếu -- để ký thác tiền khi quý vị mở một trương mục.

Để giúp quý vị tìm được đúng nhà băng hay ngân hàng công đoàn, nên gọi điện thoại tìm hiểu trước.

Nếu quý vị nghĩ quý vị đủ tiêu chuẩn, nên hỏi về trương mục giá bình dân *Lifeline* hay *ETA*. Giải thích cho nhân viên nhà băng biết quý vị cần gì. Thí dụ như, giải thích cho họ là quý vị chỉ viết một vài chi phiếu hàng tháng hay quý vị không cảm thấy thoải mái dùng thẻ rút tiền tự động ATM. Nên hỏi các câu hỏi quan trọng sau:

- ♦ Tôi cần phải có tối thiểu bao nhiêu tiền để mở một trương mục?
- ♦ Lãi suất tiền lãi cho trương mục đó là bao nhiêu?
- ♦ Có lệ phí hàng tháng không?
- ♦ Có cách nào để tránh đóng lệ phí hàng tháng không?
- ♦ Chuyện gì sẽ xảy ra nếu tiền trong trương mục của tôi dưới số tiền tối thiểu phải có trong trương mục?
- ♦ Số chi phiếu tôi có thể ký mỗi tháng tối đa là bao nhiêu?
- ♦ Có lệ phí khi sử dụng thẻ rút tiền ra tại máy ATM của nhà băng

tôi? Có lệ phí ra sao khi dùng máy ATM của các nhà băng khác?

Quý vị có thể chọn mua chi phiếu từ nhà băng tùy theo sở thích cá nhân (một số nhà băng tính tiền lên đến \$25 cho một hộp 200 chi phiếu), hay đặt mua qua các dịch vụ in chi phiếu quảng cáo giá hạ. Hai nguồn để mua chi phiếu giá hạ là:

- ♦ *Checks in the Mail*, 800-733-4443, www.citm.com
- ♦ *Current*, 800-848-2848, www.currentcatalog.com

Kiểm sổ sách trương mục của quý vị

Nhà băng sẽ gửi cho quý vị một bản báo cáo. Kiểm tra bản báo cáo càng sớm càng tốt ngay khi quý vị nhận được nó để xác định lại tất cả các số tiền ký thác, tiền rút ra, tiền khấu trừ và các chi phiếu đã ký đều chính xác.

Liên tục ghi tất cả các ký thác, rút ra, khấu trừ và ký chi phiếu trong quyển chi phiếu. Khi bản báo cáo hàng tháng gửi đến, tính lại tiền trong trương mục của quý vị bằng cách làm theo các hướng dẫn từng bước một trong bản báo cáo.

Các phương cách hạ giảm phí tổn nhà băng

- ♦ Nên hỏi nếu quý vị có thể gộp chung tiền trong trương mục chi phiếu và tiết kiệm cho đủ với số tiền tối thiểu cần phải có để tránh bị đóng lệ phí bảo trì.
- ♦ Giảm bớt lệ phí ATM bằng cách dùng máy của chính nhà băng của quý vị hay các máy ở các băng khác mà không tính lệ phí. Nếu quý vị không tránh được việc phải trả lệ phí, hãy rút ra số tiền lớn mỗi lần rút, và rút ít lần hơn, thay vì phải trả lệ phí cho nhiều lần rút số tiền nhỏ.
- ♦ Dùng phương tiện ký thác trực tiếp cho tiền lương hay tiền trợ cấp chính phủ của quý vị. Tiền được chuyển thẳng tới trương mục của quý vị bằng điện tử. Ký thác trực tiếp thì nhanh, an toàn và tiện lợi, và quý vị có thể được trương mục miễn phí.
- ♦ Đặt mua chi phiếu qua bưu điện với các công ty in chi phiếu, thay vì mua qua nhà băng của quý vị.
- ♦ Yêu cầu nhà băng hoàn trả lại lệ phí trễ hạn, hay các lệ phí phạt chi phiếu rút tiền quá hạn.
- ♦ Một dịch vụ có thể chọn thêm của nhà băng được gọi là dịch vụ bảo hiểm rút tiền quá hạn (*overdraft protection*) giúp quý vị khỏi bị nạn ký chi phiếu không tiền bảo chứng. Lệ phí chuyển dịch và/hay phân lời sẽ thường bị tính nhưng nó vẫn thấp hơn là lệ phí phải trả vì chi phiếu không tiền bảo chứng.

Giải quyết vấn đề khó khăn

Tiền ký thác bị nhầm lẫn, hoá đơn đã trả tiền không được ghi vào hay tiền bị khấu trừ gấp đôi -- những lỗi lầm như vậy không xảy ra hàng ngày. Nhưng khi nó xảy ra, nên khiếu nại ngay lập tức. Luật pháp có thể giới hạn cơ hội điền đơn khiếu nại.

Nếu quý vị muốn khiếu nại, trước hết hãy gọi cho nhân viên đại diện phục vụ khách hàng hay đến nhà băng của

quý vị. Hỏi tên của nhân viên giúp quý vị và viết xuống. Trong khi nói chuyện, đề nghị một giải pháp và yêu cầu nhân viên đại diện nhà băng ấn định ngày để sửa đổi vấn đề đó. Đừng nóng giận. To tiếng hay hăm dọa sẽ không làm cho nhân viên nhà băng hợp tác gì thêm.

Viết tóm tắt cuộc nói chuyện của quý vị với nhân viên nhà băng và gửi tới nhà băng. Đính kèm văn bản khiếu nại của quý vị (đưa cho nhà băng bản sao -- đừng gửi đi bản chính). Lá thư có thể giúp quý vị chứng minh quý vị đã có hành động kịp thời. Nếu quý vị không hài lòng với sự hồi đáp của nhà băng, quý vị có thể khiếu nại tới các cơ quan điều hành của nhà băng.

- ♦ Các nhà băng trong tên có chữ "*national*" trong tên gọi hay có "N.A." đằng sau, được điều hành bởi cơ quan *Comptroller of the Currency*, 800-613-6743 (www.helpwithmybank.gov).
- ♦ Các ngân hàng tiết kiệm và cho vay liên bang và ngân hàng cho vay được điều hành bởi cơ quan *Office of Thrift Supervision*, 800-842-6929 (www.ots.treas.gov).
- ♦ Các chi nhánh ngân hàng tiểu bang được điều hành bởi chính quyền ngân hàng tiểu bang. Để tìm cơ quan của tiểu bang, hãy xem phần chính phủ ở các trang trắng trong cuốn điện thoại niên giám hay trên mạng điện toán (<http://consumeraction.gov/banking.shtml>).
- ♦ Các chi nhánh ngân hàng công đoàn được điều hành bởi Cơ quan *National Credit Union Administration*, 703-518-6330 (www.ncua.gov).

Nếu quý vị không nghĩ là nhà băng của quý vị thuộc các loại nhà băng trên, liên lạc với cơ quan FDIC ở số 877-275-3342, FDIC đồng điều hành bất cứ nhà băng nào được bảo hiểm bởi FDIC.

Consumer Action www.consumer-action.org

221 Main St., Suite 480 523 West Sixth St., Suite 1105
San Francisco, CA 94105 Los Angeles, CA 90014
415-777-9635 213-624-8327
TTY: 415-777-9456

Email: hotline@consumer-action.org
Có nói tiếng Trung Hoa, Anh, và Tây Ban Nha.

consumer action
Education and advocacy since 1971

Ấn bản này được phát hành bởi Consumer Action với sự hợp tác của Capital One Services, Inc. Để biết thêm chi tiết, viếng thăm trang điện toán của MoneyWise (www.money-wise.org). © 2009 Consumer Action Banking Basics (Vietnamese version).

CÁC ĐIỀU CĂN BẢN VỀ NGÂN HÀNG

QUÝ VỊ CÓ THỂ TÍN NHIỆM NHÀ BĂNG

MONEY WISE

MỘT HỢP TÁC GIỮA CONSUMER ACTION
VÀ CAPITAL ONE

Quý vị có thể tin vào nhà băng

Một nơi an toàn và tiện lợi để giữ tiền cho quý vị

Nhà băng -- gồm nhà băng thương mại, ngân hàng tiết kiệm & cho vay và ngân hàng tiết kiệm -- cũng như ngân hàng công đoàn là những công ty giữ tiền cho quý vị được an toàn và cung ứng các cách để sử dụng nhà băng dễ dàng. Một trương mục cũng có thể giúp quý vị kiểm soát việc chi tiêu của mình ra sao.

Nhà băng là những công ty có vụ lợi -- nguồn lợi tức của họ là từ tiền tính lệ phí và tiền cho vay. Tiền gởi trong các trương mục được chính phủ liên bang bảo đảm. Tiền bảo hiểm căn bản của quý vị tùy thuộc vào số tiền có trong trương mục của quý vị -- tiền bảo hiểm lên tới \$250,000 cho mỗi một người cùng một nhà băng. Quý vị cũng có thể được bảo hiểm hơn \$250,000 nếu quý vị có các loại trương mục khác tại cùng một nhà băng, chẳng hạn như trương mục đứng tên chung với một người khác hay trương mục tiết kiệm về hưu IRA (*Individual Retirement Account*). Các nhà băng phải để bảng cho thấy họ được sự bảo hiểm của Cơ Quan Ký Thác Bảo Hiểm của Chính Phủ Liên Bang tức *Federal Deposit Insurance Corporation* (FDIC).

Ngân hàng công đoàn (*credit union*) là một ngân hàng không vụ lợi do các hội viên làm chủ và kiểm soát. Ngân hàng công đoàn phục vụ các nhóm có những mối chia sẻ chung, chẳng hạn như nơi họ làm việc, hay chỗ ở, hoặc nơi thờ phụng. Ngân hàng công đoàn cung ứng trương mục tiết kiệm và ngân phiếu cũng như cho vay tiền, và thường thì lãi suất thấp hơn là các ngân hàng thương mại.

Quý *National Credit Union Share Insurance*, do *National Credit Union Administration* quản lý, là cơ quan của chính phủ liên bang bảo hiểm tiền ký thác vô ngân hàng công đoàn lên đến \$250,000 cho mỗi trương mục.

Để tìm một ngân hàng công đoàn mà quý vị có thể tham gia, xin gọi *Credit Union National Association* ở số 800-358-5710, hay viếng thăm mạng lưới www.cuna.org.

Lược duyệt khách hàng mới

Nếu quý vị nộp đơn xin mở một trương mục và bị từ chối, điều này có thể vì tên quý vị có trong danh sách hồ sơ lưu của ChexSystem, một công ty lớn xác định trương mục. Các dịch vụ xác định trương mục giúp nhà băng thanh lọc ra các người nộp đơn mà đã có trương mục xấu trong quá khứ. Nếu có lần quý vị rút tiền ra quá số tiền mình có trong trương mục chi phiếu và không chịu trả lại khi trương mục của quý vị vẫn còn thiếu hụt tiền, tên của quý vị có thể còn nằm trong hồ sơ lưu điện toán của ChexSystem.

Các công ty xác định trương mục phải tuân theo điều luật *Credit Reporting Act* (FCRA) được Bộ Thanh Tra Mậu Dịch Liên Bang *Federal Trade Commission* (FTC) chấp hành. Các báo cáo cá nhân nằm trong hồ sơ trong năm năm, ngoại trừ nhà băng hay ngân

hàng công đoàn đã điền đơn báo cáo xoá đi sớm hơn. Quyết định xoá bỏ một báo cáo tùy thuộc vào nhà băng hay ngân hàng công đoàn mà đã cung cấp tin tức.

Quý vị có quyền có được một bản sao báo cáo hồ sơ ChexSystems của quý vị mỗi năm. Hãy gọi 800-428-9623 hay www.consumerdebit.com để có được một bản báo cáo miễn phí. Hãy lấy báo cáo nếu quý vị bị từ chối mở trương mục hay nếu là nạn nhân của một sự lường gạt công băng. Một ví dụ lường gạt công băng là khi có người trộm chi phiếu của quý vị và giả mạo chữ ký của quý vị để dùng chúng. Bản báo cáo ChexSystems cũng có các hướng dẫn để khiếu nại các dữ kiện sai sót trong báo cáo. Công ty phải điều tra các khiếu nại và thông báo kết quả cho quý vị trong vòng 30 ngày.

SCAN (*Shared Check Authorization Network*) và Telecheck chứa các tài liệu về các chi phiếu bị hoàn trả. Nếu chi phiếu của quý vị không được nhận bởi một tiệm nào đó, quý vị có thể đặt hỏi một báo cáo từ SCAN tại 800-262-7771 và Telecheck tại 800-835-3243.

Trương mục chi phiếu

Trương mục chi phiếu cho quý vị ký thác và rút tiền ra và viết chi phiếu trả cho các món hàng và hoá đơn. Trương mục đứng tên chung cho phép có người làm chủ chung trương mục như vợ chồng có quyền hạn như nhau để sử dụng trương mục.

Đối với hầu hết các trương mục chi phiếu, quý vị sẽ được phát cho một thẻ để quý vị rút và gởi tiền tại các máy rút tiền tự động ATM của nhà băng quý vị, và rút tiền tại các máy rút tiền tự động của các nhà băng khác. Thẻ của quý vị sẽ có một mã số cá nhân gọi là *personal identification number* (PIN). (Xem “Sử dụng thẻ rút tiền tự động.”) Quý vị cũng có thể dùng thẻ rút tiền ATM và số PIN để mua và nhận tiền tại các cửa tiệm.

Nhà băng và ngân hàng công đoàn có thể cung ứng các loại trương mục chi phiếu khác nhau:

- Chi phiếu miễn phí -- không có lệ phí bảo trì và không cần phải có một số tiền tối thiểu trong trương mục -- thường có cho quý vị, nếu quý vị đồng ý để ngân phiếu tiền lương hay ngân phiếu trợ cấp được ký thác trực tiếp bằng điện tử vào trong trương mục. Ký thác trực tiếp tăng thêm sự an toàn và bảo đảm cho quý vị (ngân phiếu của quý vị không bị mất hay bị đánh cắp) và tiện lợi (quý vị không phải tới nhà băng hay ATM để ký thác tiền). Chi phiếu cũng được cấp miễn phí nếu quý vị đồng ý dùng thẻ rút tiền tự động ATM để ký thác và rút tiền và tránh việc cần đến gặp nhân viên.
- Quý vị có thể có trương mục chuyển ngân điện tử ETAs (*electronic transfer accounts*) nếu quý vị nhận tiền trợ cấp của chính phủ liên bang như tiền an sinh xã hội hay tiền tàn tật SSDI (*Supplemental Security Disability Income*). Trương mục lệ phí thấp do chính quyền tài trợ cung ứng thẻ trả tiền ETA và cho rút tiền miễn phí bốn lần trong một tháng. Quý vị có thể rút tiền tại nhà băng của quý vị hay tại máy ATM của ngân hàng công đoàn hay tại các máy tự

động POS (*point-of-sale*) ở các cửa tiệm. Với trương mục ETA, quý vị không thể viết chi phiếu. Để tìm một nhà băng hay ngân hàng gần nhà có cung ứng ETAs, gọi số 888-382-3311 hay viếng thăm trang điện toán www.eta-find.gov.

- Trương mục căn bản (*Basic*) hay giá bình dân (*Lifeline*) thường không đòi hỏi (hay đòi hỏi ít) số tiền tối thiểu phải có trong trương mục -- nghĩa là quý vị sẽ không bị đóng lệ phí hàng tháng nếu tiền trong trương mục của quý vị bị xuống quá thấp. Một số tiểu bang buộc các nhà băng cung ứng chi phiếu giá bình dân cho các khách hàng có lợi tức thấp. Các trương mục này đôi khi đặt giới hạn quyền viết chi phiếu.
- Nhà băng trên mạng điện toán cho quý vị sử dụng trương mục nhà băng của mình bằng máy điện toán. Nếu quý vị mở một trương mục với một nhà băng chỉ có trên mạng điện toán, quý vị sẽ phải gởi tiền ký thác qua đường bưu điện tới nhà băng, ATM, hay ký thác trực tiếp bằng điện tử. Quý vị sẽ dùng máy rút tiền ATM trong vùng để rút tiền ra. Nhiều nhà băng trên mạng trả lại tiền lệ phí ATM cho quý vị bằng điểm tín dụng khi quý vị dùng máy rút tiền ATM của nhà băng khác. Vài công ty cung cấp miễn phí chương trình trả tiền qua mạng điện toán. Để bảo vệ tiền của mình bằng cách bảo đảm trương mục của mình được bảo hiểm FDIC.
- Trương mục cho người cao niên hay học sinh không đòi hỏi (hay đòi hỏi rất ít) số tiền tối thiểu phải có trong trương mục. Các trương mục này thường có giới hạn trong việc ký chi phiếu, và có lệ phí cho mỗi tấm chi phiếu quý vị ký nếu quý vị xài quá giới hạn số chi phiếu được ký mỗi tháng.

Sử dụng thẻ rút tiền tự động (*debit card*)

Nếu nhà băng của quý vị cấp cho quý vị một thẻ để rút tiền trong máy tự động ATM mà trên tấm thẻ có dấu hiệu tín dụng MasterCard hay Visa, đó là thẻ rút tiền tự động. Thẻ này nối trực tiếp với trương mục nhà băng của quý vị. Khi quý vị dùng thẻ, tiền của quý vị được chuyển từ trương mục tới công ty mà quý vị trả. Thẻ này cũng có thể dùng được ở nơi có nhận thẻ tín dụng MasterCard và Visa, ngay cả ở nước ngoài.

Quý vị có thể dùng thẻ rút tiền tự động bằng hai cách:

- Dùng thẻ ở các máy rút tiền tự động ATM hay máy POS (*point-of-sale*) tại cửa tiệm, quý vị phải có mã số cá nhân PIN (*personal identification number*).
- Quý vị cũng có thể dùng thẻ tại các cửa tiệm và nhà hàng có nhận thẻ tín dụng mà không phải cho biết mã số PIN. Quý vị sẽ được yêu cầu ký tên vào biên lai tính tiền.

Cẩn thận với thẻ rút tiền của quý vị

Giữ thẻ cho thật cẩn thận. Để tránh khỏi bị trách nhiệm cho các chuyện bị mất tiền vì có người xài thẻ của mình trái phép, báo nhà băng ngay lập tức nếu thẻ của quý vị bị mất hay bị ăn cắp.

Khi thẻ rút tiền tự động của quý vị bị mất hay bị ăn cắp, người khác

rất dễ sử dụng thẻ của quý vị vì nó không phải lúc nào cũng cần đến mã số PIN. Quý vị phải chịu trách nhiệm cho một khoản tiền nhỏ -- hay có thể không phải chịu trách nhiệm gì hết -- khi thẻ của quý vị bị dùng trái phép. Nhưng nó có thể mất một thời gian và phải cố gắng để chứng minh trường hợp của quý vị với nhà băng để được hoàn lại tiền.

Luôn luôn báo cáo ngay khi thẻ bị thất lạc hay bị ăn cắp. Quý vị không phải có trách nhiệm trả đồng nào nếu quý vị báo cáo thẻ bị mất trong vòng hai ngày làm việc, và phải trả tới \$50 nếu quý vị báo cáo sau hai ngày làm việc sau khi biết ra là mình bị mất thẻ. Tuy nhiên, quý vị có thể mất sạch tiền trong trương mục của mình và phần tiền tín dụng chưa dùng tới, nếu quý vị không báo cáo một sự chuyển tiền hay rút tiền trái phép trong vòng 60 ngày sau khi nhận bản báo cáo chi tiêu của nhà băng gởi đến.

Nếu quý vị đưa thẻ và mã số PIN cho một người nào, quý vị phải chịu trách nhiệm cho bất cứ việc rút tiền, cho dù quý vị đã không cho phép. Bảo vệ mã số PIN cho cẩn thận -- đừng bao giờ viết nó trên thẻ hay đưa cho một người nào khác.

Các trương mục tiết kiệm

Trương mục tiết kiệm là nơi giữ tiền an toàn của quý vị mà có lời.

Khi quý vị mở một trương mục tiết kiệm, quý vị được nhà băng đưa cho một quyển sổ chi thu (*passbook*) trong đó nhà băng sẽ ghi lại tiền quý vị ký thác và rút ra. Một số nhà băng không dùng sổ chi thu -- họ gởi cho quý vị một bản báo cáo hàng tháng hay tam cá nguyệt. Quý vị có thể xin một thẻ rút tiền tự động ATM để dùng thẻ ký thác và rút tiền ra. (Quý vị cũng có thể dùng mẫu giấy ký thác và rút tiền của nhà băng và đưa cho nhân viên nhà băng.) Tùy theo nhà băng và loại trương mục tiết kiệm nào, số lần được rút tiền qua máy ATM miễn phí có thể bị giới hạn chỉ cho vài lần mỗi tháng.

Tiền để trong trương mục có thể có lời -- tiền của quý vị sinh ra lời. Đa số các nhà băng không trả tiền lời cao cho trương mục tiết kiệm -- thường chỉ 1% hay 2%. Phần lời được gọi là lãi suất hàng năm tức APR (*annual percentage rate*) -- phần tiền sinh lời nếu quý vị để trong trương mục trong một năm. Hiện nay, đa số các nhà băng trả 1% tiền lời cho quý tiết kiệm. Nếu quý vị có \$1,000 ký thác trong một năm, quý vị sẽ có \$10 tiền lời.

Có hai loại phần lời, loại *simple* và loại *compound*. Tiền lời *compound* tốt hơn, vì nó cho quý vị không chỉ sinh lời trong số tiền quý vị ký thác, mà cũng có lời trong số tiền lời quý vị kiếm được. Tiền lời *compound* trong một năm được gọi là *annual percentage yield* (APY).

Ký thác CD (*certificates of deposit*)

Ký thác CD cung ứng lãi suất bảo đảm cho một thời